

การศึกษาปัญหาและแนวทางแก้ปัญหาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การศึกษานอกระบบขั้นพื้นฐานของครูการศึกษานอกระบบ สังกัด สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดชัยภูมิ

Studying Problem and Resolution in Basic Non-formal Educational Activities Provided for Non-formal Education Instructors Working for the Non-formal and Informal Education Department in Chaiyaphum Province

ชูลีพร เพ็ญจันทร์,¹ กฤตพัฒน์ พลคราม,²
Chuleeporn PENCHUN,¹ Kitapat POLLAKRAM,²

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาปัญหาและแนวทางแก้ปัญหาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การศึกษานอกระบบขั้นพื้นฐานของครูการศึกษานอกระบบ สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดชัยภูมิ กลุ่มตัวอย่าง คือ ครูการศึกษานอกระบบ สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดชัยภูมิ ในปีการศึกษา 2555 จำนวน 278 คน ประกอบด้วย ครู กศน. ตำบล 236 คน ครูอาสาสมัครการศึกษานอกโรงเรียน 42 คน และผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 7 ท่าน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามปัญหาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การศึกษานอกระบบขั้นพื้นฐาน เป็นชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ มีค่าอำนาจจำแนกรายข้อตั้งแต่ 0.21 ถึง 0.82 และมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.97 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า

1. ปัญหาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การศึกษานอกระบบขั้นพื้นฐานของครูการศึกษานอก สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดชัยภูมิ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน โดยเรียงลำดับปัญหาตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้โดยการสอนเสริม ด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้โดยการพบกลุ่ม ด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้โดยกิจกรรมพัฒนาคุณภาพชีวิต ด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้ต่อเนื่อง และด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้โดยการทำโครงการ ตามลำดับ

¹ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

² อาจารย์พิเศษ, คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

¹ M. Ed. Candidate in Educational Administration, Faculty of Education, Mahasarakham University

² Ed.D., Faculty of Education, Mahasarakham University

2. แนวทางแก้ปัญหาการจัดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การศึกษานอกระบบขั้นพื้นฐานของครูการศึกษา นอกระบบ สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดชัยภูมิ 5 ด้าน พบว่า ด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้โดยการพบกลุ่ม ครูควรเพิ่มจำนวนครั้งในการพบกลุ่มต่อสัปดาห์ ให้มากขึ้น มีตารางการพบกลุ่มที่ชัดเจน มีเทคนิคที่ดึงดูดความสนใจ มีระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนเป็นราย บุคคล และจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการ ด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้ ต่อเนื่อง ครูควรจัดกิจกรรมการเรียนรู้อย่างหลากหลาย ตามความแตกต่างระหว่างบุคคล มีการมอบหมาย งานให้ผู้เรียนทำเป็นรายบุคคล จัดทำตารางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ต่อเนื่องให้ชัดเจน จัดระบบสารสนเทศ ผู้เรียนเป็นรายบุคคล จัดทำฐานข้อมูลแหล่งเรียนรู้ ภูมิปัญญาและกำกับติดตามการจัดกระบวนการเรียน รู้ ด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้โดยการทำโครงการ ครูควรจัดทำโครงการตัวอย่างและให้ผู้เรียนได้ฝึก ปฏิบัติ เน้นให้ผู้เรียนทำโครงการเป็นรายบุคคลและกำกับติดตามการทำโครงการ ให้ผู้เรียนจัดทำโครงการ ทุกภาคเรียน ศึกษาดูงานการทำโครงการของสถานศึกษาที่ประสบผลสำเร็จ และจัดอบรมเชิงปฏิบัติการ ให้กับครูการศึกษานอกระบบ ด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้โดยการสอนเสริม วิทยากรสอนเสริม ควรสับ เปลี่ยนบ่อยๆ เพื่อให้ผู้เรียนได้รับความรู้จากวิทยากรหลายๆ ท่าน จัดให้มีการอบรมเชิงปฏิบัติการ และจัด ให้มีการสอนเสริมทุกภาคเรียน และด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้โดยกิจกรรมพัฒนาคุณภาพชีวิต ควรจัด กิจกรรมพัฒนาคุณภาพชีวิตให้เหมาะสมกับชุมชน ท้องถิ่น และการดำรงชีวิตของผู้เรียน ตามความต้องการ ความสนใจและระยะเวลา เน้นส่งเสริมเกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรมและควรจัดกิจกรรมพัฒนาคุณภาพชีวิต ทุกภาคเรียน

คำสำคัญ : ปัญหาการจัดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้, แนวทางแก้ปัญหาการจัดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้, การจัด กิจกรรมการเรียนรู้, การจัดกระบวนการเรียนรู้, การศึกษานอกระบบ.

Abstract

The objectives of this study are to study problems of learning activities and to find approaches in resolving basic non-formal learning problems for the instructors teaching the Non-formal Education Institutions working for the Non-formal and Informal Education Department in Chaiyaphum Province in the Academic Year of 2555 B.E. The samples used in this study are 278 instructors; 236 of which are instructors for Tambon Non-formal and Information Education levels, 42 of them are volunteers for the Information and Non-formal Education and 7 of them are administration officers. Tools used in this study are questionnaire containing questions about the Basic Informal and Non-formal education activities with 5-rating scales and the different power values are between 0.21 and 0.82. The reliable value of the whole questionnaire is .97 and the statistics used for data analyze are percentage, mean and standard deviation.

From the study, these following results have been found:-

1. The overall problem and solution in providing basic informal education for instructors teaching non-formal and informal education in Chaiyaphum Province is averagely fair. Each factor has been studied and it has been found that each one contains the average values:-

learning by supplementary teaching, learning by group dynamics, learning through quality of life development activities, learning by using consecutive learning activities and learning by assigning studying project respectively.

2. Approaches in five fields of learning processes provided for basic Informal and Non-formal Education for the instructors teaching the Non-formal Education institutions working for the Non-formal and Informal Education Department in Chaiyaphum Province have been sought out hereto: Learning Processes through the group dynamic activities – schedules per week of group dynamic activities should be increased by the instructors with obvious time tables. Some other attractive techniques and individual assistance with integration of learning activities should be provided by the instructors. Learning Processes through consecutive learning resources – various kinds of learning activities should be provided according to different learner skills. Individual assignment should be made and consecutive learning timetables should be obviously made. Information Technology should be handled personally and the learning resources and intellectuals should be sought out and managed in the database system. In addition, the learning processes should be continually followed up. Learning Processes through project assignment: project samples should be made by the instructors for learners to study and practice. In addition, personal assignment should be made by each learner with intimate follow-up of the projects assigned in every semester. Some successful projects made by academic institutions should be monitored and operational workshops should be provided for the Informal and Non-formal instructors. Learning Processes through supplementary classes – different supplementary instructors should be relocated and this can provide opportunities for learners to learn different things. Operational classes and supplementary classes should be managed in every semester. Learning processes concerning improvement in quality of life should be provided according to appropriate situation of community, local and living circumstances of the learners according to their requirement, interest and time schedule. The learning processes should emphasize on ethical and moral principals and the activities concerning improvement in quality of life should be managed in every semester.

Keywords : Problems of Learning Processes, Approaches of Resolving Learning Problems, Learning Activities, Learning Processes, Information Education

บทนำ

ครูการศึกษาอนุกระบวนมีหน้าที่สำคัญในการจัดกระบวนการเรียนรู้ให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจ เกิดทักษะ เจตคติ และค่านิยมตามที่กำหนดไว้ในจุดมุ่งหมายของหลักสูตรและหมวดวิชาต่างๆ โดยการจัดกระบวนการเรียนรู้ตลอดภาคเรียน ซึ่งมีกระบวนการเรียนรู้หลักๆ อยู่ 5 ด้าน คือ 1) กระบวนการเรียนรู้โดยการพบกลุ่มอย่างน้อย 3 ชั่วโมง/สัปดาห์ 2) กระบวนการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้ต่อเนื่อง โดยการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง การทำกิจกรรมตามที่ได้รับมอบหมายอย่างน้อย 15 ชั่วโมง/สัปดาห์ 3) กระบวนการเรียนรู้โดยการทำโครงการ อย่างน้อย 3 ชั่วโมง/สัปดาห์ 4) กระบวนการเรียนรู้โดยการสอนเสริม โดยครูหรือวิทยากรตามที่วางแผนไว้และ 5) กระบวนการเรียนรู้โดยกิจกรรมพัฒนาคุณภาพชีวิต (กพช.) 100 ชั่วโมง แต่เนื่องจากครูการศึกษาอนุกระบวนได้รับนโยบายปรับเปลี่ยนวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนจากเดิม คือการเรียนรู้อิสระครั้งละครั้งๆ ละไม่ต่ำกว่า 3 ชั่วโมง เป็นไม่ต่ำกว่า 6 ชั่วโมง คือพบกลุ่มกับครูการศึกษาอนุกระบวน พบกลุ่มกันเองในหมู่ผู้เรียนด้วยกันโดยไม่มีครูการศึกษาอนุกระบวน และพบกลุ่มเพื่อการสอนเสริมของครูประจำหมวดวิชาต่างๆ มาเป็นการจัดกระบวนการเรียนรู้การจัดการเรียนการสอนอนุกระบวนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่มีกระบวนการจัดการเรียนรู้ 5 ด้าน (สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย, 2553 : 27-30) ซึ่งจากผลการวิจัยของทัศนีย์ ด้านพัฒนามงคล (2552 : 68-71) พบว่าปัญหาการจัดการกระบวนการเรียนรู้การจัดการเรียนการสอนตามความคิดเห็นของครูศูนย์การเรียนชุมชน โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง ผลการวิจัยของ สายัณห์ พันธงาม (2552 : 78-83) พบว่า ครูศูนย์การเรียนชุมชน มีสภาพการจัดกระบวนการเรียนรู้การจัดการเรียนการสอนอนุกระบวนและการศึกษาตามอัธยาศัย ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง

และจากรายงานผลการปฏิบัติงานของสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดชัยภูมิ พบว่า ครูการศึกษาอนุกระบวน ขาดความรู้ความเข้าใจในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามรูปแบบใหม่ให้กับผู้เรียนที่ช่วยส่งเสริมให้การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษามีประสิทธิภาพและบรรลุเป้าหมายจุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษารวมถึงช่วยส่งเสริมสนับสนุนและพัฒนาให้ครูสามารถจัดการเรียนการสอนได้อย่างเต็มศักยภาพ

จากเหตุผลดังกล่าวผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาปัญหาและแนวทางแก้ปัญหาการจัดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การจัดการเรียนการสอนอนุกระบวนขั้นพื้นฐานของครูการศึกษาอนุกระบวน สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดชัยภูมิ เพื่อเป็นข้อเสนอแนะจะเป็นแนวทางพัฒนา ปรับปรุงการดำเนินงานของสถานศึกษาเกี่ยวกับการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น และสามารถนำมาปรับปรุงกระบวนการจัดการเรียนการสอนให้บรรลุวัตถุประสงค์ในการจัดกระบวนการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนตลอดจนพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้บรรลุตามจุดมุ่งหมายต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัญหาการจัดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การจัดการเรียนการสอนอนุกระบวนขั้นพื้นฐานของครูการศึกษาอนุกระบวน สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดชัยภูมิ
2. เพื่อศึกษาแนวทางแก้ปัญหาการจัดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การจัดการเรียนการสอนอนุกระบวน ขั้นพื้นฐานของครูการศึกษาอนุกระบวน สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดชัยภูมิ

วิธีการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ ครูการศึกษาอนุกระบบสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดชัยภูมิ จำนวน 278 คน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ 1) ครูการศึกษาอนุกระบบ สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดชัยภูมิ ที่ปฏิบัติงานในปีการศึกษา 2555 จำนวน 278 คน ประกอบด้วย ครู กศน.ตำบล 236 คน และครูอาสาสมัครการศึกษาออกโรงเรียน 42 คน 2) ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 7 ท่าน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบสอบถามปัญหาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การศึกษานอกระบบขั้นพื้นฐานของครูการศึกษาอนุกระบบ สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดชัยภูมิ เป็นแบบชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ จำนวน 77 ข้อ มีความเชื่อมั่นทั้งฉบับ 0.97 เก็บข้อมูลระหว่างวันที่ 1- 30 มีนาคม 2556

2. ประเด็นคำถามในการสนทนากลุ่มและแบบบันทึกการสนทนากลุ่ม (Focus Groups)

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ความคิดเห็นของครูการศึกษาอนุกระบบ สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดชัยภูมิ เกี่ยวกับปัญหาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การศึกษานอกระบบขั้นพื้นฐาน โดยการหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2. วิเคราะห์ข้อมูลจากการประชุมสนทนากลุ่ม (Focus Group) ของผู้บริหารสถานศึกษา เกี่ยวกับแนวทางการแก้ปัญหาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การศึกษานอกระบบขั้นพื้นฐาน โดยการสรุปประเด็นและนำเสนอโดยการบรรยาย

ผลการวิจัย

1. ปัญหาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การศึกษานอกระบบขั้นพื้นฐานของครูการศึกษาอนุกระบบ สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดชัยภูมิ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\mu=2.56$, $\sigma=0.84$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน เรียงลำดับปัญหาตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้โดยการสอนเสริม ($\mu=2.64$, $\sigma=0.94$) ด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้โดยการพบกลุ่ม ($\mu=2.57$, $\sigma=0.81$) ด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้โดยกิจกรรมพัฒนาคุณภาพชีวิต ($\mu=2.54$, $\sigma=0.88$) ด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้ต่อเนื่อง ($\mu=2.53$, $\sigma=0.82$) และด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้โดยการทำโครงการ ($\mu=2.51$, $\sigma=0.73$) ตามลำดับ ดังนี้

1.1 ด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้โดยการสอนเสริม โดยรวมมีปัญหาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การศึกษานอกระบบขั้นพื้นฐาน อยู่ในระดับปานกลาง ($\mu = 2.64$, $\sigma=0.94$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ส่วนใหญ่มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ยกเว้น สถานศึกษาให้บริการสื่อ อุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวกอื่นๆ ยังไม่เพียงพอ มีปัญหาอยู่ในระดับน้อย ($\mu= 2.50$, $\sigma=0.91$) เรียงลำดับปัญหาตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรกคือ ครูขาดการนิเทศ กำกับ ติดตามดูแลช่วยเหลือผู้เรียนเป็นรายบุคคลที่เรียนรู้ ด้วยการสอนเสริม ($\mu =2.75$, $\sigma=0.83$) รองลงมา คือ สถานศึกษาขาดการจัดระบบข้อมูลด้านวิทยากรและวิธีการปฏิบัติที่ชัดเจนในการดำเนินการสอนเสริม ($\mu=2.74$, $\sigma=1.13$) และระยะเวลาที่ใช้ในการสอนเสริมของวิทยากรยังไม่เหมาะสม ($\mu=2.71$, $\sigma=1.03$)

1.2 ด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้โดยการพบกลุ่ม โดยรวมมีปัญหาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การศึกษานอกระบบขั้นพื้นฐาน อยู่

ในระดับปานกลาง ($\mu = 2.57, \sigma = 0.81$) เมื่อพิจารณารายชื่อ พบว่า ส่วนใหญ่มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง เรียงลำดับปัญหาตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ คุรุขาดความรู้และประสบการณ์เกี่ยวกับการบูรณาการเนื้อหาสาระระหว่างกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่นที่เหมาะสม ($\mu = 2.90, \sigma = 0.67$) รองลงมา คือ คุรุขาดความรู้และประสบการณ์เกี่ยวกับการบูรณาการเนื้อหาสาระภายในกลุ่มสาระการเรียนรู้เดียวกันที่เหมาะสม ($\mu = 2.83, \sigma = 0.93$) และคุรุขาดความรู้และประสบการณ์เกี่ยวกับการวิเคราะห์หลักสูตร ($\mu = 2.78, \sigma = 0.72$)

1.3 ด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้ โดยกิจกรรมพัฒนาคุณภาพชีวิต โดยรวม มีปัญหาการจัดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การศึกษานอกระบบขั้นพื้นฐาน อยู่ในระดับปานกลาง ($\mu = 2.54, \sigma = 0.88$) เมื่อพิจารณารายชื่อ พบว่าส่วนใหญ่มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง เรียงลำดับปัญหาตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ ผู้เรียนส่วนใหญ่ไม่เข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาคุณภาพชีวิต ตามข้อกำหนดของการสำเร็จการศึกษา ($\mu = 2.87, \sigma = 0.98$) รองลงมาคือสถานศึกษาขาดการพัฒนาครูให้มีทักษะในการจัดกิจกรรมพัฒนาคุณภาพชีวิตที่หลากหลาย ($\mu = 2.81, \sigma = 1.02$) และผู้เรียนไม่สามารถจัดกิจกรรมพัฒนาคุณภาพชีวิตได้ตามระยะที่กำหนดในโครงการ ($\mu = 2.65, \sigma = 0.80$)

1.4 ด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้ โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้ต่อเนื่อง โดยรวม มีปัญหาการจัดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การศึกษานอกระบบขั้นพื้นฐาน อยู่ในระดับปานกลาง ($\mu = 2.53, \sigma = 0.82$) เมื่อพิจารณารายชื่อ พบว่าส่วนใหญ่มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง เรียงลำดับปัญหาตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ การจัดบริการสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ICT) หรืออินเทอร์เน็ต บริการแก่ผู้เรียนยังไม่เพียงพอ ($\mu = 2.96, \sigma = 0.124$) รองลงมา คือ ให้คำแนะนำแก่ผู้เรียนยังไม่เพียงพอที่ผู้เรียนเกิดความ

มั่นใจในการไปศึกษาค้นคว้า ด้วยตนเอง ($\mu = 2.61, \sigma = 0.90$) และคุรุขาดการให้ผู้เรียนนำเสนอผลการศึกษาค้นคว้าของตนเองหรือของกลุ่มในรูปแบบต่างๆ ($\mu = 2.61, \sigma = 0.86$) มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน

1.5 ด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้ โดยการทำให้โครงการ โดยรวมมีปัญหาการจัดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การศึกษานอกระบบ ขั้นพื้นฐาน อยู่ในระดับปานกลาง ($\mu = 2.51, \sigma = 0.73$) เมื่อพิจารณารายชื่อ เรียงลำดับปัญหาตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ คุรุขาดการกำหนดช่วงเวลาให้ผู้เรียนได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนความรู้ที่ได้จากการทำโครงการภายในกลุ่ม ($\mu = 2.72, \sigma = 0.84$) รองลงมา คือ คุรุขาดการบูรณาการการเรียนรู้ที่จำเป็นและสอดคล้องกัน ในโครงการของผู้เรียน ($\mu = 2.61, \sigma = 0.82$) และคุรุขาดตัวอย่างรูปแบบการเขียนรายงานและรูปแบบการนำเสนอโครงการที่ดีให้ผู้เรียนได้ศึกษาค้นคว้า ($\mu = 2.59, \sigma = 0.74$)

2. แนวทางแก้ปัญหาการจัดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การศึกษานอกระบบขั้นพื้นฐานของคุรุ การศึกษานอกระบบ สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดชัยภูมิ จากการประชุมสนทนากลุ่ม (Focus Group) ของผู้บริหารสถานศึกษา สรุปได้ดังนี้

2.1 การจัดกระบวนการเรียนรู้ โดยการพบกลุ่ม คุรุควรเพิ่มจำนวนครั้งในการพบกลุ่ม ต่อสัปดาห์ให้มากขึ้นกว่าเดิม มีตารางการพบกลุ่มที่ชัดเจน มีเทคนิคดึงดูดความสนใจของผู้เรียน มีการออกเยี่ยมบ้านผู้เรียนเพื่อกำกับ ติดตาม และมีระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนเป็นรายบุคคล จัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยการบูรณาการ สถานศึกษา ควรสนับสนุนชุดการสอน ปรับปรุงหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของชุมชนและท้องถิ่น และส่งเสริมให้คุรุใช้วิธีการวัดผลประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียนรู้ตามสภาพจริง

2.2 การจัดกระบวนการเรียนรู้ โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้ต่อเนื่อง คุรุควรจัดกิจกรรม

การเรียนรู้อย่างหลากหลายตามความแตกต่างระหว่างบุคคล มีการมอบหมายงานให้ผู้เรียนทำเป็นรายบุคคล จัดทำตารางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ต่อเนื่องให้ชัดเจน สถานศึกษาควรจัดระบบสารสนเทศเพื่อวางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนเป็นรายบุคคล จัดทำฐานข้อมูลแหล่งเรียนรู้ ภูมิปัญญาและเผยแพร่ผ่านทางสื่อประเภทต่างๆ และควรออกนิเทศการจัดกระบวนการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง

2.3 การจัดกระบวนการเรียนรู้โดยการทำให้โครงงาน ครูควรจัดทำโครงงานตัวอย่างและให้ผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติพร้อมนำเสนออย่างต่อเนื่อง ควรเน้นให้ผู้เรียนทำโครงงานเป็นรายบุคคล และติดตามการทำโครงงานทุกครั้ง จัดให้ผู้เรียนทำโครงงานทุกภาคเรียน สถานศึกษาควรจัดศึกษาดูงานสถานศึกษาที่ประสบความสำเร็จ ด้านการจัดทำโครงงาน และจัดอบรมเชิงปฏิบัติการด้านโครงงานและเทคนิคการสอน รวมทั้งกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยการทำให้โครงงาน

2.4 การจัดกระบวนการเรียนรู้โดยการสอนเสริม วิทยากรสอนเสริม ควรสลับเปลี่ยนบ่อยๆ เพื่อให้ผู้เรียนได้รับความรู้จากวิทยากรหลายๆ ท่าน สถานศึกษาควรจัดให้มีการอบรมเชิงปฏิบัติการ โดยวิทยากรที่มีความรู้ความสามารถเฉพาะด้าน จัดให้มีการสอน

2.5 การจัดกระบวนการเรียนรู้โดยกิจกรรมพัฒนาคุณภาพชีวิต ครูควรจัดกิจกรรมพัฒนาคุณภาพชีวิตให้เหมาะสมกับชุมชน ท้องถิ่น และการดำรงชีวิตของผู้เรียน ตามความต้องการ ความสนใจและระยะเวลาที่เหมาะสม เน้นส่งเสริมเกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรมให้มากขึ้น โดยสอดแทรกในการพบกลุ่มทุกครั้ง สถานศึกษาควรจัดกิจกรรมพัฒนาคุณภาพชีวิตทุกภาคเรียนและส่งเสริมให้ครูใช้วิธีการวัดผล ประเมินผลกิจกรรมพัฒนาคุณภาพชีวิตตามสภาพจริง

อภิปรายผล

1. ปัญหาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การศึกษานอกระบบขั้นพื้นฐานของครูการศึกษา นอกระบบ สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดชัยภูมิ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1.1 ด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้โดยการสอนเสริม โดยรวมมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อๆ ที่มีปัญหา มากที่สุด ได้แก่ ครูขาดการนิเทศ กำกับ ติดตาม ดูแลช่วยเหลือผู้เรียนเป็นรายบุคคลที่เรียนรู้ด้วยการสอนเสริม การที่ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้ อาจเป็นเพราะว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยการสอนเสริม ครูผู้สอนจะต้องมีส่วนร่วมในการวางแผน ร่วมกับสถานศึกษา ในการกำกับ ติดตาม ผู้เรียนเป็นรายบุคคล จึงส่งผลให้ครูมีปัญหาการจัดกระบวนการเรียนรู้โดยการสอนเสริม โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับ แนวคิดของ พิมภักดิ์ จิตตยานันท์กุล (2550 : 15-16) ที่กล่าวว่า การส่งเสริมให้ครูได้รับการพัฒนาวิธีการจัดกระบวนการเรียนรู้อย่างหลากหลายและต่อเนื่อง สถานศึกษาจะต้องดำเนินการจัดการเรียนการสอนให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ การจัดและการดำเนินการด้านการเรียนการสอนจะเป็นไปด้วยดี ด้วยการวางแผนการบริหารงาน ด้วยความร่วมมือของบุคลากรในสถานศึกษา และสอดคล้องกับผลการวิจัยของทัศนีย์ ด่านพัฒนามงคล (2552 : 68-71) ที่พบว่า ปัญหาการจัดกระบวนการเรียนรู้การศึกษานอกระบบ โดยการสอนเสริม อยู่ในระดับปานกลาง

1.2 ด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้โดยการพบกลุ่ม โดยรวมมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อๆ ที่มีปัญหามากที่สุด ได้แก่ ครูขาดความรู้และประสบการณ์เกี่ยวกับการบูรณาการเนื้อหาสาระการเรียนรู้ที่เหมาะสม

การที่ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้ อาจเป็นเพราะว่า การเรียนรู้โดยการพบกลุ่ม เป็นวิธีการจัดการเรียนรู้ที่กำหนดให้ผู้เรียนมาพบกัน โดยมีครูเป็นผู้ดำเนินการให้เกิดกระบวนการกลุ่ม เพื่อให้มีการอภิปราย แลกเปลี่ยนเรียนรู้ และหาข้อสรุปร่วมกัน และครูส่วนใหญ่ขาดประสบการณ์ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ จึงทำให้ขาดการบูรณาการหลักสูตรในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การเรียนการสอน จึงส่งผลให้ครูมีปัญหาการจัดกระบวนการเรียนรู้โดยการพบกลุ่ม โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับงานวิจัยของ สายัณห์ พันธุ์งาม (2552 : 78-83) พบว่า ครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน มีปัญหาการจัดกระบวนการเรียนรู้ออกนอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ด้านการพบกลุ่ม อยู่ในระดับปานกลาง และสอดคล้องกับแนวคิดของ ศรีนทร เศรษฐสารุณย์ (2552 : 62-64) ที่กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญเป็นการเปลี่ยนบทบาทของครูจาก “ผู้สอน” หรือ “ผู้ถ่ายทอดข้อมูลความรู้” มาเป็น “ผู้จัดประสบการณ์การเรียนรู้” ให้ผู้เรียนกลายเป็นศูนย์กลางของการเรียนการสอน

1.3 ด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้ โดยกิจกรรมพัฒนาคุณภาพชีวิต โดยรวมมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อๆ ที่มีปัญหามากที่สุด ได้แก่ ผู้เรียนส่วนใหญ่ไม่เข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาคุณภาพชีวิตตามข้อกำหนดของการสำเร็จการศึกษา การที่ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้ อาจเป็นเพราะว่า การเรียนรู้โดยกิจกรรมพัฒนาคุณภาพชีวิต เป็นกิจกรรมที่ผู้เรียนทำตามความสนใจความถนัด โดยเน้นการนำความรู้และประสบการณ์ที่ได้จากการศึกษาเรียนรู้ไปสู่การปฏิบัติที่สอดคล้องกับวิถีชีวิต เพื่อพัฒนาตนเอง ครอบครัว ชุมชน สังคมและสิ่งแวดล้อม แต่ครูยังขาดความรู้ความเข้าใจและขาดการกำกับ ติดตามชี้แจงหลักการ วัตถุประสงค์ และแนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาคุณภาพชีวิตให้ผู้เรียนทราบอย่างชัดเจน จึงส่งผลให้ครูมีปัญหาการจัดกระบวนการเรียนรู้โดยกิจกรรมพัฒนาคุณภาพชีวิต โดยรวม

อยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับงานวิจัยของ แน็กเวงญา (Ngwenya, 2007 : unpagged) ที่พบว่า การปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่นิเทศการศึกษา มีผลกระทบต่อครูเป็นส่วนใหญ่ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของการพัฒนาทักษะและรูปแบบการสอนของกลุ่มครู และช่วยยกระดับความรู้สามารถด้วยการปรับปรุงระบบการศึกษาให้ดีขึ้น สอดคล้องกับ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (2555 : 11-19) ได้กำหนดให้ผู้เรียนต้องทำกิจกรรมพัฒนาคุณภาพชีวิต จำนวนไม่น้อยกว่า 100 ชั่วโมง เป็นเงื่อนไขในการจบหลักสูตร โดยเน้นให้ผู้เรียนนำข้อมูล ความรู้และประสบการณ์ มาฝึกทักษะการคิด การวางแผนปฏิบัติการ ที่จะส่งผลต่อการจัดกิจกรรมการพัฒนาตนเอง ครอบครัว ชุมชน และสังคมเพื่อให้ดำรงอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข และสอดคล้องกับกระทรวงศึกษาธิการ (2552 : 1-9) ระบุไว้ว่า การพัฒนากลุ่มเป้าหมายด้านจิตใจให้มีคุณธรรม ควบคู่ไปกับการพัฒนาการเรียนรู้สร้างภูมิคุ้มกันสามารถจัดการกับองค์ความรู้ ทั้งภูมิปัญญาท้องถิ่น และเทคโนโลยี เพื่อให้ผู้เรียนสามารถปรับตัวอยู่ในสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา สร้างภูมิคุ้มกันตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงรวมทั้งคำนึงถึงธรรมชาติ การเรียนรู้ของผู้ที่อยู่นอกระบบ และสอดคล้องกับสภาพ เศรษฐกิจ สังคมการเมือง การปกครอง ความเจริญก้าวหน้าของเทคโนโลยีและการสื่อสาร (ICT)

1.4 ด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้ โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้ต่อเนื่อง โดยรวมมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายข้อๆ ที่มีปัญหามากที่สุด ได้แก่ การจัดบริการสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ICT) หรืออินเทอร์เน็ต บริการแก่ผู้เรียนยังไม่เพียงพอ การที่ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้ อาจเป็นเพราะว่า การเรียนรู้ด้วยต่อเนื่อง เป็นวิธีการจัดการเรียนรู้ที่ผู้เรียนกำหนดแผนการเรียนรู้ของตนเองตามรายวิชาที่ลงทะเบียนเรียน โดยมีครูเป็นที่ปรึกษาและให้คำแนะนำในการ

ศึกษาหาความรู้ด้วยตนเองจากภูมิปัญญา ผู้รู้และสื่อต่างๆ จึงส่งผลให้ครูมีปัญหการจัดกระบวนการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้ต่อเนื่อง อยู่ในในระดับปานกลาง สอดคล้องกับสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา(องค์การมหาชน) (2555 : 57-59) ระบุไว้ว่า ประสิทธิภาพของการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญเป็นการดำเนินการของสถานศึกษาให้สามารถจัดการเรียนการสอนที่เน้นถึงความสามารถของผู้เรียนเป็นรายบุคคลและจัดกระบวนการเรียนการสอน ส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตนเองได้ตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพและสอดคล้องกับแนวคิดของ พรชัย กาพันธ์ (2550 : 41) ที่กล่าวไว้ว่า การเรียนรู้ในสถานการณ์จริงของแต่ละคนไม่เหมือนกัน จึงต้องเอาผู้เรียนแต่ละคนเป็นตัวตั้ง ครูจัดให้นักเรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์ กิจกรรมการทำงาน อันนำไปสู่การพัฒนาผู้เรียนครบทุกด้าน ทั้งทางกาย ทางจิตหรืออารมณ์ ทางสังคมและสติปัญญา

1.5 ด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้ โดยการทำให้โครงการ โดยรวมมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อๆ ที่มีปัญหามากที่สุดได้แก่ ครูขาดการกำหนดเวลาให้ผู้เรียนได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนความรู้ที่ได้จากการทำโครงการภายในกลุ่ม การที่ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้ อาจเป็นเพราะว่า การเรียนรู้โดยการทำให้โครงการ จัดการเรียนรู้ที่ผู้เรียนกำหนดเรื่องโดยสมัครใจตามความสนใจ ความต้องการ หรือสภาพปัญหา ที่จะนำไปสู่การศึกษาค้นคว้า ทดลอง ลงมือปฏิบัติจริง และมีการสรุปผลการดำเนินงานตามโครงการ โดยมีครูเป็นผู้ให้คำปรึกษา แนะนำอำนวยความสะดวกในการเรียนรู้และกระตุ้นเสริมแรงให้เกิดการเรียนรู้ ซึ่งครูส่วนใหญ่ขาดความรู้ความเข้าใจในการจัดทำโครงการ รวมทั้งกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยการทำให้โครงการ จึงส่งผลให้ครูมีปัญหการจัดกระบวนการเรียนรู้โดยโครงการ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับผลการวิจัยของ บังอร

นิลกิจ (2555 : 143-150) ที่พบว่า ปัญหาของการจัดกระบวนการเรียนรู้แบบโครงการ ครูส่วนมากไม่เคยเข้ารับการอบรมเกี่ยวกับการจัดกระบวนการเรียนรู้แบบโครงการ จึงทำให้ไม่มีความรู้และขาดความมั่นใจในการจัดกระบวนการเรียนรู้แบบโครงการ และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ทศนีย์ ด่านพัฒนามงคล (2552 : 68-71) ที่พบว่า ปัญหาการจัดกระบวนการเรียนรู้การศึกษาออกโรงเรียนตามความคิดเห็นของครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ การจัดกระบวนการเรียนรู้โดยการทำให้โครงการ การจัดกระบวนการเรียนรู้โดยการพบกลุ่ม การจัดกระบวนการเรียนรู้โดยการสอนเสริม ตามลำดับ

2. แนวทางแก้ปัญหาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การศึกษาออกกระบบขั้นพื้นฐานของครูการศึกษาออกกระบบ สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษาออกกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดชัยภูมิ พบว่า ด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้โดยการพบกลุ่ม ครูควรเพิ่มจำนวนครั้งในการพบกลุ่มต่อสัปดาห์ให้มากขึ้น มีตารางการพบกลุ่ม ที่ชัดเจน มีเทคนิคที่ดึงดูดความสนใจมีระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนเป็นรายบุคคล และจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการ ด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้ต่อเนื่อง ครูควรจัดกิจกรรมการเรียนรู้อย่างหลากหลาย ตามความแตกต่างระหว่างบุคคล มีการมอบหมายงานให้ผู้เรียนทำเป็นรายบุคคล จัดทำตารางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ต่อเนื่องให้ชัดเจน จัดระบบสารสนเทศผู้เรียนเป็นรายบุคคล จัดทำฐานข้อมูลแหล่งเรียนรู้ ภูมิปัญญาและออกนิเทศการจัดกระบวนการเรียนรู้ ด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้โดยการทำให้โครงการ ครูควรจัดทำโครงการตัวอย่าง และให้ผู้เรียนได้ฝึกทำ เน้นให้ผู้เรียนทำโครงการเป็นรายบุคคลและติดตามการทำโครงการทุกครั้ง ให้ผู้เรียนจัดทำโครงการทุกภาคเรียน ศึกษาดูงานการทำโครงการของสถานศึกษาที่ประสบผลสำเร็จ และควรจัดอบรมเชิง

ปฏิบัติการให้กับครูการศึกษาอนุบาล ด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้โดยการสอนเสริม วิทยากรสอนเสริม ควรปรับเปลี่ยนบ่อยๆ เพื่อให้ผู้เรียนได้รับความรู้จากวิทยากรหลายๆ ท่าน ควรจัดให้มีการอบรมเชิงปฏิบัติการ และจัดให้มีการสอนเสริมทุกภาคเรียน และด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้โดยกิจกรรมพัฒนาคุณภาพชีวิต ควรจัดกิจกรรมพัฒนาคุณภาพชีวิตให้เหมาะสมกับชุมชน ท้องถิ่น และการดำรงชีวิตของผู้เรียน ตามความต้องการ ความสนใจและระยะเวลา เน้นส่งเสริมเกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรมและควรจัดกิจกรรมพัฒนาคุณภาพชีวิตทุกภาคเรียน สอดคล้องกับผลการศึกษาของ เอกชัย เปี้ยอุ๊ด (2551 : 122-154) ที่พบว่า ควรส่งเสริมให้บุคลากรเข้ารับการฝึกอบรม การสัมมนา และการประชุมเชิงปฏิบัติการทั้งภายในโรงเรียนและภายนอกโรงเรียน การผลิตสื่อ นวัตกรรม การสร้างและการพัฒนาหลักสูตร ให้บุคลากรได้ศึกษาดูงาน ศึกษาต่อ แสวงหาความรู้ด้วยตนเอง สอดคล้องกับผลการศึกษาของ งามรักษา (2552 : 131-133) ที่พบว่า การศึกษาเอกสาร การประชุมเชิงปฏิบัติการ และการนิเทศ ทำให้ครูมีความรู้ความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงการ มีทักษะและประสบการณ์เพิ่มมากขึ้น มีศักยภาพที่จะนำความรู้ความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงการ ไปใช้ เพื่อจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในการพัฒนาผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับผลการศึกษาของ นภดล เศรษฐภักดี (2553 : 103-105) ที่พบว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงการ โดยใช้กลยุทธ์ศึกษาดูงาน มอบหมายงาน เพื่อนช่วยเพื่อน และการนิเทศภายใน ทำให้กลุ่มผู้ร่วมศึกษามีความรู้ ความเข้าใจและสามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบโครงการ สอดคล้องกับผลการศึกษาของ นิพาดา อุบัชฌาย์ (2553 : 97-98) ที่พบว่า ในการพัฒนาครูศูนย์การเรียนชุมชนในการจัดการเรียนรู้ โดยการพบกลุ่ม โดยการอบรมปฏิบัติการและการนิเทศการสอนทำให้ครูศูนย์การเรียนชุมชนมีความ

รู้ความเข้าใจและสามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญได้

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 ด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้ โดยการพบกลุ่ม สถานศึกษาควรส่งเสริมให้ครูสอนเสริมเพิ่มเติมหรือจัดกิจกรรมอื่นเพื่อเพิ่มความรู้ให้กับผู้เรียน จัดทำข้อสอบย่อยร่วมกับสถานศึกษา และกำกับติดตามผล ผู้เรียนเป็นรายบุคคล

1.2 ด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้ โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้ต่อเนื่องสถานศึกษาควรส่งเสริมให้ครูศึกษา สำรวจ ประสานงานแหล่งข้อมูลที่จะให้ผู้เรียนได้ศึกษาค้นคว้า และประเมินผลการค้นคว้าของผู้เรียน

1.3 ด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้ โดยการทำโครงการ สถานศึกษาควรส่งเสริมให้ครูจัดทำแหล่งข้อมูลผู้รู้ ภูมิปัญญา สื่อต่างๆ เพื่อศึกษาหาข้อมูลในการทำโครงการของผู้เรียนและจัดกิจกรรมที่นำไปสู่การศึกษาค้นคว้าและทดลอง

1.4 ด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้ โดยการสอนเสริม สถานศึกษาควรส่งเสริมให้ครูจัดหาวิทยากรสอนเสริมในเนื้อหาที่ยากและจำเป็นในแต่ละภาคเรียนและเตรียมประเด็นให้ผู้เรียนได้สรุปรายงาน

1.5 ด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้ โดยกิจกรรมพัฒนาคุณภาพชีวิตสถานศึกษาควรส่งเสริมให้ครูเป็นผู้ติดต่อประสานงานกับบุคคล องค์กร สถาบัน หน่วยงานอื่นๆ เพื่อให้การดำเนินกิจกรรมของผู้เรียน นำโครงการเสนอต่อสถานศึกษาเพื่อพิจารณาอนุมัติ และกิจกรรมที่จัดควรเน้นการนำความรู้และประสบการณ์ จากการเรียนรู้สู่การปฏิบัติที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตของตนเองและชุมชน

1.6 สถานศึกษาควรนำผลการวิจัย ที่ได้เป็นข้อเสนอแนะเพื่อพัฒนาครู การศึกษาอนุบาล

ระบบ ให้มีความรู้ความเข้าใจในการจัดกิจกรรม การเรียนรู้ เพื่อที่จะได้นำมาใช้ในการแก้ไขปัญหา การจัดกิจกรรมการเรียนรู้การศึกษานอกระบบขั้น พื้นฐาน ตามหลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับ การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาการมีส่วนร่วมของ ผู้เรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การศึกษา

นอกระบบขั้นพื้นฐานของครุการศึกษานอกระบบ ตามหลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษา ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

2.3 ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการ จัดกิจกรรมการเรียนรู้การศึกษานอกระบบขั้นพื้น ฐานของครุการศึกษานอกระบบ สังกัดสำนักงาน ส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตาม อรรถศาสตร์จังหวัดชัยภูมิ

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2552). *หลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ : สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย.
- ทัศนีย์ ด้านพัฒนามงคล. (2552). *การศึกษาปัญหาการจัดกระบวนการเรียนรู้การศึกษานอกโรงเรียนตาม หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ของครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน สังกัดสำนักงาน ส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัด กลุ่มเบญจบุรพา. งานนิพนธ์ กศ.ม. ชลบุรี : มหาวิทยาลัยบูรพา.*
- ธีระ รุญเจริญ. (2553). *ความเป็นมืออาชีพในการจัดและบริหารการศึกษา ยุคปฏิรูปการศึกษา*. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ : ช่างฟ้า.
- นภดล เศรษฐภักดี. (2553). *การพัฒนาบุคลากรด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงการโรงเรียน บ้านหนองดู่ประชาสรรค์ อำเภอแวงน้อย จังหวัดขอนแก่น. การศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.*
- นิพาดา อุปัทมาชัย. (2553). *การพัฒนาครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชนในการจัดการเรียนรู้โดยการพบกลุ่ม สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดนครราชสีมา. การ ศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม*
- บงอร นิลกิจ. (2555). *การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาศักยภาพครูด้านการจัดกระบวนการ เรียนรู้แบบโครงการ โรงเรียนโชคชัยวิทยา สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22. วิทยานิพนธ์ ค.ม. สกลนคร : มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.*
- พรชัย กาพันธ์. (2550). "การเรียนรู้ที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ." *วิชาการ*, 10 (3) : 41.
- พิมพ์ภัทร์ จิตตยานันทกุล. (2550). *ความต้องการรับการนิเทศงานวิชาการของครูผู้สอน สังกัดเทศบาล เมืองมาบตาพุด จังหวัดระยอง. งานนิพนธ์ กศ.ม. ชลบุรี : มหาวิทยาลัยบูรพา*
- สายัณห์ พันธุ์งาม. (2552). *การจัดกระบวนการเรียนรู้การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยของ ครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดนครศรีธรรมราช. วิทยานิพนธ์ ค.ม. นครศรีธรรมราช : มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรี ธรรมราช.*
- ศรินทร์พร เศรษฐภักดี. (2552). "การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ." *วิชาการ*. 12 (4) : 62-64.

- สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน). (2555). *คู่มือการประเมินคุณภาพภายนอกกรอบสาม (พ.ศ.2554–2558) ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานฉบับสถานศึกษา (แก้ไขเพิ่มเติมพฤศจิกายน 2554)*. สมุทรปราการ : ออฟเซ็ทพลัส.
- สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย. (2553). *คู่มือการดำเนินงาน หลักสูตร การศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ : ไทยพับบลิค เอ็ดดูเคชั่น.
- สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (2555). *คู่มือการดำเนินงานหลักสูตร การศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุงพุทธศักราช 2555)*. กรุงเทพฯ : รังสีการพิมพ์.
- องอาจ รักษา. (2552). *การพัฒนาครูด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน โรงเรียนบ้านโคกไม้แดง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 อำเภอละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์*. การศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- เอกชัย เปี้ยอุ๊ด. (2551). *การพัฒนาบุคลากรของโรงเรียนทุ่งอุดมวิทยา จังหวัดลำปาง*. การศึกษาแบบอิสระ ศษ.ม. เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- Ngwenya, VictorChaboneka. (2007). "Performance Appraisal as a Model of Staff Supervision in Zimbabwean Schools with Special Reference to the Makokoba Circuit," *Masters Abstracts International*. 45 (6) : unpagged ; December.